

Kveðja frá forstjóra

Auðhumla svf. óskar öllum framleiðendum árs og friðar og þakkar samstarfið á liðnu ári.

Nýjar kringumstæður í mjólkurframleiðslu ræddar á fulltrúafundi

Um mánaðamótin nóvember/desember fór fram í Reykjavík fundur fulltrúaráðs Auðhumlu svf. Á fundinum var kynnt staða þeirra miklu fjárfestinga sem er að ljúka í starfsemi Mjólkursamsölanar. Félagið hefur á þessu ári endurnýjað vinnslustöðvar á Selfossi og Akureyri og lagt niður mjólkurpökkun í Reykjavík. Egill Sigurðsson, stjórnarformaður greindi frá því að í heild hafa Auðhumla og Mjólkursamsalan fjárfest fyrir um 8 milljarða króna á núvirði frá stofnun MS 2007. Á þessu tímabili hefur kostnaður í vinnslunni verið lækkaður um 20 krónur á lítra eða liðlega 2 milljarða króna á ársgrunni. Þetta hagræðingarverkefni er grundvöllur þess að félagið hefur getað hækkað mjólkurverð til framleiðenda umtalsvert meira en nemur verðhækkunum fyrir afurðir á markaði.

Á fundinum var kynnt afkoma Auðhumlu fyrstu átta mánuði ársins og afkomuhorfur á árinu. Einar Sigurðsson, forstjóri félagsins gerði einnig grein fyrir stöðunni í mjólkurfram-

leiðslu 2013 og horfum í sölu 2014. Þá var meðal annars greint frá fyrirætlunum um að Auðhumla geri sérstaka viðskiptasamninga við hvern og einn framleiðanda. Skilmálar samninganna verða byggðir á almennum viðskiptaskilmálum Auðhumlu sem birtir eru á heimasíðu félagsins.

Afkoman nokkuð stöðug

Gert er ráð fyrir að afkoma Auðhumlu á árinu verði svipuð og á fyrra ári, eða nálægt 350 - 400 milljónum króna eftir skatta. Undirliggjandi rekstrarbati er meiri en fram kemur í þessum tölum, en félagið tekur á þessu ári á sig töluverðan kostnað vegna birgðastýringar og mjólkurkaupa í ljósi þess skorts á mjólkurfitu sem er á markaðnum í árslok.

Þörf á aukinni mjólkurframleiðslu

Á fundinum voru kynntar horfur á mjólkurvörusölu á næstu þremur árum. Þar kom fram að mikilvægt er að framleiðsla aukist vegna vaxandi markaðar og þarfar til að byggja aftur upp birgðir í landinu. Fyrirtæki í mjólkuríðnaði hafa þegar kynnt að öll mjólkurframleiðsla næsta árs verði greidd fullu verði. Því er mikilvægt að framleiðendur nýti öll tækifæri til aukinnar framleiðslu með því að:

- seinka slátrun
- miðla á milli sín kvígum og kúm fremur en leiða til slátrunar
- nýta öll tækifæri til að fódra til aukinnar framleiðslu

Fulltrúar á fundinum lýstu ánægju með þá stöðu sem nú er uppi og þeim möguleikum sem hún skapar. Nokkur umræða varð um þá möguleika sem eru til aukinnar framleiðslu með breytingum í verklagi á búum, með fjölgun kúa og með möguleikum til kynbóta og ræktunar. Fulltrúar töldu mjög mikilvægt að tryggja hráefnisframleiðslu næstu ára.

Meðal þess sem rætt var á fundinum var framleiðslustýring og birgðastýring á árinu 2013. Meðal annars var spurt um hvort ekki hefði verið hægt að sjá með meiri fyrirvara þá stöðu sem upp kom í haust. Í svörum forsvarsmanna Auðhumlu kom fram að í upphafi árs benti innvigtun til þess að framleiðsla gæti orðið um 125 milljónir lítra. Þegar upp er staðið eru horfur á að framleiðslusamdráttur verði milli ára og framleiðslan verði um 122,9 milljónir lítra eða um 2,1 milljónum lítra minni en áætlanir gerðu ráð fyrir. Einkum var samdrátturinn mikill síðsumars og fram á haust. Á sama tíma varð sprenging í fitusölu, sem jókst um 5,5 milljónir lítra frá áætlun. Samanlagt þurfti því að fást við um 8 milljóna lítra sveiflu í framleiðslu og sölu. Í upphafi árs var smjör selt til útlanda eins og venja er, en þegar breytinga varð vart í framleiðslu og sölu á vordögum var það strax stoppað. Greint var frá því að ef ekki hefði komið til framleiðslusamdráttar í sumar og haust hefði innanlandsframleiðslan dugað fyrir eftirspurn í haust, þrátt fyrir smjöróluna í byrjun árs og sölusprengingu í smjöri hér heima á haustdögum. Í byrjun september óskaði mjólkuriðnaðurinn eftir þriggja milljóna lítra viðbótarframleiðslu og í lok september greint frá að greitt yrði fullt verð fyrir alla mjólk á árinu. Þetta hafði áhrif til aukningar á framleiðsluna þegar kom fram í nóvember. Þetta dugði hins vegar ekki til og í desember hefur Mjólkursamsalan flutt inn og nýtt í nokkrar vinnsluvörur smjör sem flutt var inn í vinnslupakkningum. Meginmarkmið með þessu

var að í aðdraganda jóla yrði ætíð nóg af íslensku smjöri og rjóma á markaðnum. Þetta hefur tekist og hætt var að nýta þetta erlenda hráefni fyrir jólin. Mjólkursamsalan gerði góða grein fyrir þessum fyrirætlunum áður en ráðist var í innflutning og í hvaða vöruflokka þetta hráefni yrði notað. Í flestum tilvikum var það lítill hluti af heildarþurfnunum í þessum vinnsluvörum.

Fræðsla og vinna MS í þágu aukinnar framleiðslu

Meðal þess sem sagt var frá á fulltrúafundinum var aukin fræðsla og stuðningur Mjólkursamsölnnar við framleiðendur. Félagið hefur meðal annars ráðið Jarle Reiersen dýralækni til stuðnings mjólkurefirliti og undir hans forystu hefur verið sett í gang áttak til að aðstoða framleiðendur sem eru að fást við króníska júgurbólgu. Markmið með því verkefni er að draga úr rýrnun sem júgurbólga veldur og auka framleiðslu þannig um 1 – 2 milljónir lítra á landsvísi. Nú þegar er komin af stað vinna með 30-40 framleiðendum og fleiri verða heimsóttir á næstunni. Þá hefur MS hafið útgáfu mánaðarlegs fréttarit með hagnýtum ráðum undir heitinu Speninn. Loks hefur Auðhumla beitt sér fyrir aukinni samvinnu allra sem koma að vinnu og þjónustu við bændur, t.d. LK, BÍ, RML, Auðhumlu og Mjólkursamsölnnar.

Salan eykst enn á nýju ári - Framleiðsluskylda eykst - Þarf að skipuleggja beingreiðslur til að örva framleiðslu enn frekar?

Greiðslumark 2014 hefur verið ákveðið 125 milljónir lítra, sem er um 9 milljónum lítra meira en gert var ráð fyrir árið 2013 við upphaf þess árs. Þetta endurspeglar sölubrún

2013 og áætlanir vegna 2014. Framleiðslan 2013 var um 122,9 milljón lítrar. Eftir sem áður mun Mjólkursamsalan greiða fullt verð fyrir alla mjólk sem framleidd verður innanlands árið 2014. Til að byggja upp birgðir að nýju gæti mjólkuriðnaðurinn unnið úr allt að 127 milljónum lítra fyrir innanlandsmarkað. Það myndi þýða aukningu framleiðslu á meðalþá um 7.000 lítra eða um 4% frá 2013.

Ef miðað er við 127 milljóna lítra þörf 2014 og 122,9 milljóna lítra framleiðslu 2013 þyrfti framleiðsluaukningin að nema framleiðslu 24 meðalkúabúa.

Ef framleiðslan yrði 127 milljónir lítra 2014 sem myndi fara til að sinna innanlandsmarkaði og byggja upp birgðir og það borið saman við upphaflega kvótann 2013 sem var 116 milljónir lítra og tók mið af sölu og söluhorfum í september 2012 munar um 11 milljónum lítra. Það er framleiðsla hérumbil 60 meðalkúabúa. Þessar tölur sýna kannski betur en margt annað sviptingarnar á innanlandsmarkaðnum á undanförunum 12 – 18 mánuðum sem við hefur verið að fást í birgðastýringunni.

Meðal þess sem rætt vart á fulltrúafundi Auðhumlu voru leiðir til að hvetja til framleiðsluaukningar, hvort auka ætti framleiðsluskyldu og hvort beita ætti C greiðslum með nýjum hætti til að hvetja til aukinnar framleiðslu sérstaklega þegar líða tekur á árið.

Sjónarmið fundarmanna virtust eindregið vera að við þær kringumstæður sem nú ríkjá á markaði væri full ástæða til að auka framleiðsluskyldu í 100% til að fá óskertar A greiðslur. Stjórnvöld hafa síðan hækkað þessa viðmiðun í 95%. Það þýðir, að öðru óbreyttu, að bú með 200 þús lítra greiðslumark sem árið 2013 náði 90% framleiðslu viðmiðinu að auka framleiðsluna um 10 þúsund lítra árið 2014 til að skila 95%. Það er um það bil ársframleiðsla tveggja kúa.

Eins og framleiðendur þekkja eru beingreiðslur þrískiptar.

A-greiðslur eru 47,67% af heildarbeingreiðslu og koma sem beingreiðsla sem dreifast jafnt allt árið óháð framleiðslu svo fremi sem framleiðandi nær af framleiðda 95% greiðslumarks.

B-greiðslur eru 35,45% og greiddar eftir framleiðslu allt að greiðslumarki hvers framleiðanda.

C-greiðslur eru 16,88% af ríkisstuðningi og eru greiddar af allri mjólk sem framleidd er á tímabilinu júlí til desember, en framleiðslan á þessu tímabili má þó ekki vera meiri hjá hverjum og einum en sem nemur heildargreiðslumarki ársins. Í tilfalli þessara greiðslna er greiðslumarki hvers framleiðanda deilt eingöngu á þá mánuði sem þær taka

til. Framleiðandi með 200.000 ltr greiðslumark fær fullar C-greiðslur á alla innvegna mjólk á framangreindu tímabili ef framleiðslan er 200.000 lítrar eða minni á tímabilinu, jafnvel þótt heildarframleiðsla ársins verði talsvert umfram greiðslumarkið.

C greiðslunum er ætlað að örva mjólkurframleiðslu á síðari hluta ársins.

	af c-hluta	af heildarbeingreiðslum
Júlí	10%	2%
Ágúst	15%	3%
September	15%	3%
Október	20%	3%
Nóvember	20%	3%
Desember	20%	3%

C-greiðslurnar eru hugsaðar til þess að hvetja til þess að framleiðendur auki hlutdeild framleiðslu á haustin. Eins og sjá má af meðfylgjandi mynd er mikil árstíðasveifla í framleiðslunni, mest kemur inn á vorin en síðan er samdráttur þegar kemur fram yfir mitt ár. Í þeirri viku sem mest er framleitt kemur 30% meira af mjólk til vinnslu en þegar framleiðslan er í lágmarki í nóvember. Salan er hins vegar tiltölulega jöfn, þannig að það eru hagsmunir greinarinnar að jafna þetta út. C-greiðslur eru til þess hugsaðar. Eins og fram kemur að ofan eru þær tæp 17% heildarstuðningsgreiðslna. Það þýðir að 920 milljónir króna fara árlega í C-greiðslur. Framleiðendur sem auka framleiðsla á haustmánuðum geta aukið hlutdeild sína í þessum greiðslum.

